

ΑΝΟΙΧΤΗ

ΓΡΑΜΜΗ

για τα νερά, το περιβάλλον, τη Γεωργία στη Θεσσαλία

*Γράφουν οι Κώστας Γκούμας -
Τάσος Μπαρμπούτης

Με τόσες ανθρώπινες απώλειες, με τις δύσκολες μέρες που ζήσαμε, με τις τρομακτικές καταστροφές σε δημόσιες υποδομές και ιδιωτικές περιουσίες και γενικά με το δραματικό αποτύπωμα που μας άφησαν πριν ένα χρόνο οι πλημμύρες, δύσκολα θα μπορούσαμε να πιστέψουμε πως έγιναν τόσα λίγα για την Θεσσαλία σε όλο αυτό το διάστημα που μεσολήβησε.

Και πραγματικά ούτε καν μπορούσαμε να φανταστούμε πόσο «εύκολο» θα ήταν (έστω και πικρό) να κάνουμε τον σημερινό μας απολογισμό και να ασκήσουμε την κριτική μας σχετικά με το κυβερνητικό έργο.

[Σημ.: οι όποιες θετικές ενέργειες της κυβέρνησης στην περασμένη πενταετία για το υδατικό Θεσσαλίας έχουν αναφερθεί σε σχετικές ανακοινώσεις της ΕΔΥΘΕ (π.χ. Ταυρωπός, Ορφανά - Υπέρεια) και ανάλογα έχουν σχολιαστεί αμφιλεγόμενες επιλογές της (π.χ. ΟΔΥΘ ΑΕ).

Δεν παραγνωρίζουμε επίσης κοινωνικού χαρακτήρα παρεμβάσεις (π.χ. ο πολύ πρόσφατα εξαγγελθείς νέος οικισμός Μεταμόρφωσης).

Η γενική όμως εκτίμησή μας για τη μετά τον Ντάνιελ περίοδο, όπως διατυπώνεται στα επόμενα, δεν αλλοιώνεται].

Όσοι μας παρακολουθούν γνωρίζουν πως δεν μας διακατέχουν ούτε μαζιμαλιστικές ούτε μηδενιστικές διαθέσεις.

Άλλωστε το τι θα έπρεπε να έχει γίνει για τη Θεσσαλία μετά τους Ντάνιελ και Ελίας δεν συνιστά κάποια υποκειμενική δική μας άποψη. Το αντίθετο.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας, οι επιστημονικοί και κοινωνικοί φορείς της περιοχής καθώς και αρκετά Πανεπιστήμια στη χώρα μας έχουν καταγράψει και έχουν παραδώσει στην κυβέρνηση αναλυτικά και τεκμηριωμένα τι θα έπρεπε να έχει γίνει. Το πιο βασικό όμως είναι πως όλες τα προτεινόμενα μέτρα και έργα περιλαμβάνονται στα θεσμοθετημένα (από την ΕΕ και την Ελληνική νομοθεσία) και απόλυτα τεκμηριωμένα Σχέδια, τα οποία προέκυψαν μετά από διαβούλευση και έχουν γίνει δημόσια αποδεκτά (εγκριτικές/υπουργικές αποφάσεις κ.λπ.) από τα ίδια τα επιτελεία της κυβέρνησης (!).

Αναφερόμαστε φυσικά στο Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΛΑΠ), στο Σχέδιο Πλημμυρών (ΣΔΚΠ) και στην μελέτη/masterplan που εκπονήθηκε (μετά από παραγγελία της κυβέρνησης) και τους παραδόθηκε από την Ολλανδική HVA εφέτος την Άνοιξη.

Όμως, παρά την ύπαρξη όλων αυτών των εξαιρετικά χρήσιμων και τεκμηριωμένων εργαλείων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για έναν ολοκληρωμένο προγραμματισμό, η κατάσταση παραμένει στάσιμη και η Θεσσαλία παντελώς αβοήθητη απέναντι στην συνεχιζόμενη περιβαλλοντική της υποβάθμιση.

Ας ξεκαθαρίσουμε κάτι. Κατά τη δική μας άποψη μία κυβέρνηση δεν κρίνεται από τα πόσα τεχνικά έργα θα εγκαταστήσει.

Κρίνεται από τις αποφάσεις που θα (πρέπει να) ληφθούν για την αντιμετώπιση μεγάλων προβλημάτων όπως αυτά της Θεσσαλίας, τον προγραμματισμό με σχέδιο και χρονοδιάγραμμα, την ουσιαστική προετοιμασία κάθε μέτρου και την ωρίμανση κάθε έργου που προτίθεται να

«365 χαμένες μέρες για τη Θεσσαλία μετά τους κυκλώνες Ντάνιελ και Ελίας»

υλοποιήσει, την εξασφάλιση χρηματοδότησης για τα παραπάνω και εντέλει την επιτυχή δρομολόγησή τους.

Με βάση λοιπόν αυτά τα κριτήρια οδηγούμαστε στην κρίση μας περί πλήρους αποτυχίας της κυβέρνησης Μητσοτάκη να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των καιρών για την περιοχή μας.

Και στο σημείο αυτό θα επισημάνουμε μία ακόμη και την πιο σημαντική απόφαση που έχουν «σταθερά» σε εκκρεμότητα, δηλαδή την ολοκλήρωση (ή όχι;) των έργων Άνω Αχελώου ώστε να πραγματοποιηθεί η αναγκαία ενίσχυση του υδατικού δυναμικού της Θεσσαλικής λεκάνης, όπως ΟΛΑ τα Σχέδιά τους προβλέπουν. Την απόφαση αυτή την τρενάρουν αδικαιοφιλότητα παραδομένοι σε αθέμιτες μικροπολιτικές ισορροπίες και αναστολές τοπικιστικού χαρακτήρα.

Και να σκεφθεί κανείς πως χωρίς μια τέτοια ΟΡΙΣΤΙΚΗ απόφαση κάθε είδους Σχέδιο και προγραμματισμός θα βρίσκεται στο αέρα, ενώ το «πολύπαθο» υδατικό ισοζύγιο της ΛΑΠ Πηνειού, το οποίο εδώ και δεκαετίες παραμένει ελλειμματικό, θα συνεχίσει να οδηγεί σταθερά τη Θεσσαλία σε μεγάλης κλίμακας οικολογική υποβάθμιση και ερημοποίηση.

Με τον τρόπο αυτό αποκαλύπτεται εμφαντικά η αβεληνία της «διστακτικής» κυβέρνησης και του «αναποφάσιστου» πρωθυπουργού, που πλέον συνιστούν σοβαρότατο έλλειμμα ευθύνης.

Και τα πράγματα γίνονται χειρότερα εάν έχουν βάση σενάρια που ακούγονται και δημοσιεύματα (ενδεικτικά: energypress, 23/08/24) περί ολοκλήρωσης του τ. Συγκλής επί του Αχελώου ως έργου αμιγώς υδροηλεκτρικού, χωρίς μεταφορά υδάτων (και αντίστοιχη υδροηλεκτρική αξιοποίησή τους) προς Μουζάκι. Θεωρούμε πως και στο θέμα αυτό η κυβέρνηση έχει χρέος να ξεκαθαρίσει τη θέση της.

Γενικά πάντως αυτή η αναποτελεσματικότητα (και όχι μόνο στην υπόθεση Αχελώου) απασχολεί έντονα και εμάς και φυσικά την κοινή γνώμη στην περιοχή. Μία πρώτη εξήγηση θα μπορούσε να είναι η ανεπάρκεια των κυβερνητικών στελεχών να αντιληφθούν το μέγεθος και τις ιδιαιτερότητες των ζητημάτων και να

δρομολογήσουν επείγοντως λύσεις.

Θα μπορούσε παράλληλα να οφείλεται στην (προφανή κατά τη γνώμη μας) έλλειψη συντονισμού εκ μέρους του «επιτελικού» τους κράτους.

Μία άλλη εξήγηση θα ήταν η επιβεβαιωμένη πρόθεση της κυβέρνησης να μην διαθέτει επαρκείς οικονομικούς πόρους για την χρηματοδότηση όλων μέτρων και έργων περιέχονται στα εγκεκριμένα από την ίδια Σχέδια για την Θεσσαλία, είτε για λόγους δημοσιονομικούς, είτε γιατί έχει αναλάβει δεσμεύσεις ώστε ένα σημαντικό μέρος χρηματοδοτήσεων να οδηγηθεί σε άλλους σκοπούς ή/και άλλες περιοχές.

Παρακολουθώντας στενά τις εξελίξεις έχουμε την γνώμη μας πως όλες αυτές οι εξηγήσεις που παραθέσαμε είναι βάσιμες και ισχυρές.

Επιπλέον, παρά την προτροπή όλων των ενδιαφερομένων, η κυβέρνηση αποφεύγει να εκπονήσει (με βάση τα υφιστάμενα Σχέδια) και να εφαρμόσει ένα καλά επεξεργασμένο πλάνο εφαρμογής, στηριγμένο σε πραγματικές προτεραιότητες έργων και ενεργειών και όχι σε αποσπασματικές αποφάσεις, σε πελατειακές επιλογές και με την τοπικιστική λογική των εκάστοτε υπουργών και κυβερνητικών παραγόντων.

Αντί λοιπόν για το εφαρμοστικό σχέδιο, η κυβέρνηση επιδίδεται σε ανούσιες επικοινωνιακές ενέργειες και σε δηλώσεις υπουργών για «συντήρηση» ελπίδων (προφανώς κάποιες από αυτές θα συμπεριληφθούν στις δηλώσεις του κ. Μητσοτάκη στην ΔΕΘ).

Ορισμένες φορές επίσης, υπό την πίεση των πραγμάτων, καταφεύγει σε υποσχέσεις που τελικά δεν τηρούνται [δείτε Σημ 1].

Επιπλέον αναλώνεται σε αναποτελεσματικές συσκέψεις και σε συναντήσεις στελεχών της με «φιλικούς» κατά κανόνα τοπικούς παράγοντες, όπου μας σερβίρουν σαν ξαναζεσταμένο φαγητό παλαιότερες δηλώσεις για έργα που (δεν) υλοποιήσαν [δείτε Σημ.2].

Θα ήταν παράληψη επίσης να μην αναφερθούμε και στις κακές πρακτικές διαχείρισης του νερού που, δυστυχώς, με

ανοχή διοικητικών και δικαστικών αρχών, επεκτείνονται επικίνδυνα στη Θεσσαλία.

Αναφερόμαστε στις υπεραντλήσεις που προκαλούν μόνιμη βλάβη στα οικοσυστήματα, για τα καταστροφικά (και παράνομα) «πρόχειρα» φράγματα συγκράτησης νερού στα ποτάμια, στην άθλια διαχείριση της Κάρφας [δείτε Σημ. 3], στη διανομή «δωρεάν» νερού (με ξένα κόλλημα...) από ανεύθυνους πολιτικούς διαχειριστές, ή ακόμη για την υπερεκμετάλλευση του ταμιευτήρα Ν. Πλαστήρα που η εξάντληση των ορίων συνεισφοράς του στις αρδεύσεις της Αν. Θεσσαλίας είναι πλέον ορατή διά γυμνού οφθαλμού.

Και εδώ ας σημειωθεί πως για την προστασία του εμβληματικού αυτού οικοσυστήματος, ώστε να είναι σε θέση με βιώσιμο τρόπο να μας προσφέρει για πολλά ακόμη χρόνια τα νερά του, ίσως οι Λαρισαίοι και οι Παρακάρλιοι θα ήρπε να ενδιαφέρονται για αυτό περισσότερο και από τους Καρδίσιωτες...

Κλείνοντας, μας προβλημάτισε το γεγονός πως ελάχιστα αξιοποιήθηκε η ευκαιρία της διαβούλευσης του ΣΔΛΑΠ, του ΣΔΚΠ και γενικότερα του δημόσιου διαλόγου που αντικειμενικά αναπτύσσεται όλο αυτό το διάστημα στην περιοχή μας. Ιδιαίτερα εκείνοι που θεσμικά έχουν χρέος να ελέγχουν την κυβέρνηση, ελάχιστα συνέβαλαν (προφανώς δεν τους αφορά όλους) με παρεμβάσεις και προτάσεις, ώστε να προκύψει ο βέλτιστος σχεδιασμός για τις αναγκαίες πολιτικές και έργα.

Ειδικά για την αξιωματική αντιπολίτευση (που φέρει και το μεγαλύτερο βάρος αυτής μιας τέτοιας ευθύνης) οι τοπικές της οργανώσεις απουσιάζουν εμφαντικά από τον δημόσιο διάλογο, ενώ τα κεντρικά όργανα και η ηγεσία τους μόνο τη Θεσσαλία δεν έχουν στο νου τους! Και αυτό, αντικειμενικά, συνιστά παθητική ανοχή απέναντι στην κυβερνητική τακτική την οποία υποτίθεται πως αντιπαλεύουν.

Προφανώς η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συνεχιστεί. Μακάρι να διαψευσθούμε, αλλά έτσι που βαδίζουμε οι προοπτικές

Βίροχος 12-9-2023

Πλημμυρισμένος κάμπος Θεσσαλίας 20-9-2023

Πρωτοσέλιδα πλημμυρών Daniel 26-8-2024

για τη Θεσσαλία θα είναι απογοητευτικές. Και επειδή μόνο στην οργανωμένη αντίδραση λαού, φορέων και οργανώσεων θα μπορούσαμε να ελπίζουμε, οι πραγματικά ενεργοί πολίτες ας επαγρυπνούν.

*Γκούμας Κώστας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ,
*Μπαρμπούτης Τάσος, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ

[Σημ. 1: Ενδεικτική η υπόσχεση κατά την προηγούμενη θητεία του κ. Μητσοτάκη (μετά τον Ιανό) σχετικά με το φράγμα στο Μουζάκι, που όμως «ξεχάστηκε» μετά την επανεκλογή του και το έργο παραμένει σε αβεβαιότητα]

[Σημ. 2: Ενδεικτική η πρόσφατη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε από τον υπουργό κ. Τριαντόπουλο στην ιδιαίτερη πατρίδα του (δες Θεσσαλία TV, 24/08/24) απ' όπου μετέφερε κάποιες «σκέψεις» της κυβέρνησης. Ανάμεσα σε αυτές, ξαναμίλησε για τον ταμιευτήρα στην Σκοπιά Φαρσάλων τον οποίο είχε υποσχεθεί ο ΠΘ το 2021 και σήμερα, όπως ο ίδιος ανέφερε, «πραγματοποιούνται ενέργειες ωρίμανσης του τεχνικού αντικείμενου» (ό.π.). Και (θα συμπληρώσουμε εμείς), χωρίς να έχει οριστικοποιηθεί το τεχνικό αντικείμενο, χωρίς να έχει ακόμη εκπονηθεί η Περιβαλλοντική μελέτη και (φυσικά) χωρίς περιβαλλοντική αδειοδότηση, που σημαίνει ότι το πολύτιμο αυτό έργο προχωρά με ρυθμούς χελώνας και πως είμαστε ακόμη μακριά από την ουσιαστική δρομολόγηση της κατασκευής του. Είναι εξάλλου χαρακτηριστική η απάντηση που έδωσε ο ίδιος ο αρμόδιος υπουργός σε σχετική επίκαιρη ερώτηση του βουλευτή Μ. Χαρακόπουλου (1/3/24), προβαίνοντας σε αποκαλυπτική περιγραφή για τη σχεδόν προκαταρκτική φάση στην οποία βρίσκεται ο τ. Σκοπιάς].

[Σημ. 3: Υπενθυμίζουμε πως από την πα-

ράδοση του (πολληληπού σκοπού) έργου της Κάρλης το 2018, παραμένουν ανοικτά δύο βασικά ζητήματα με σημαντικές οικολογικές, λειτουργικές και οικονομικές συνέπειες. Το ένα έχει να κάνει με την διοίκησή του έργου που στην πραγματικότητα απουσιάζει. Το δεύτερο αφορά στην διώρυγα τροφοδοσίας της τεχνητής λίμνης με βαρύτητα (μέσω του ρουφράκτη Γυρτώνης), η οποία θα αντικαταστήσει το προσωρινό (:) δαπανηρό σύστημα των διπλών αντλήσεων (δείτε περισσότερα στον παρακάτω σύνδεσμο : <https://www.ypethe.gr/news/karla-ena-tehniko-ergo-me-pollaploys-stohoyis-kai-me-pollaples-pathogeneies>)

As σημειωθεί πως όλα αυτά τα χρόνια, με ευθύνη των κυβερνήσεων Τσίπρα και Μητσοτάκη, αντί η λίμνη να τροφοδοτείται δια βαρύτητας με βάση συγκεκριμένη μελέτη, καταναλώνονται άσκοπα σημαντικές ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας, με ιδιαίτερα δαπανηρές αντλήσεις από τον Πηνειό για μεταφορά υδάτων στην Κάρλη, ενώ μόλις τα νερά φθάσουν έξω από τον ταμιευτήρα γίνεται αναγκαστικά επιπρόσθετη άντληση για να εισέλθουν στην λίμνη !! Πριν ακόμη από τα εγκαίνια του έργου (2018) οι φορείς της Θεσσαλίας ζητούσαν την κατασκευή αυτής της διώρυγας από την Γυρτώνη. Θυμίζουμε όμως πως η σημερινή κυβέρνηση επί πέντε χρόνια ούτε καν την είχε αναφέρει, όπως το ίδιο (δεν) είχε κάνει και ως αντιπολίτευση, συγκαλύπτοντας στην πράξη την αδιαφορία της κυβέρνησης Τσίπρα στο θέμα αυτό.

Εάν πάντως τα όσα ανέφερε ο κ. Τριαντόπουλος (ό.π.) ερμηνεύονται ως πραγματική πρόθεση της κυβέρνησης να προωθήσει το υπερώριμο έργο της διώρυγας, αυτό θα αποτελούσε μια ιδιαίτερα θετική εξέλιξη. Ίδωμεν].